

Capreolus

TIJDSCHRIFT VOOR REEWILDBEHEER

18^e jaargang, nr. 71
herfst 2011

“Raus aus mein
Revier”

Beheer in Zeeland

Pijl en boog

Afschot. Wanneer
en waar

Colofon

Opggericht op 21 april 1951

Capreolus, Tijdschrift voor Reewildbeheer
van de Vereniging Het Reewild.
ISSN: 0929-1091
Verschijnt 4 x per jaar.

Redactie:

D.J. Buijtendorp - Eindredacteur
G.J. Spek - Redactielid
C.F. Schoon - Redactielid
R. Borst - Redactielid

Redactie ondersteuning:

Mw. J.A.M. Hendriks-Hueber - Fotomateriaal
J.M. Smit - Correspondent buitenlandse tijdschriften

Bestuur:

M. Greep	voorzitter (2008)
Mw. D. Rodrigo-Derksen	secretaris (2008)
H. Hoek	penningmeester (2008)
R. Peltzer	lid DB (2010)
G. Wouters	lid (2010)
W. Jolles	lid (2009)
J. Hijink	lid (2010)
H. Kemperman	lid (2009)
H. van der Meer	lid (2008)
P. Schulpen	lid (2008)
M. Spaargaren	lid (2011)
M. Gademan	lid (2009)

Adviseurs:

Mr P. van Schooten - Juridische zaken
Prof. Dr. J.L. van Haaften - Bioloog
R. Borst - Technisch adviseur
G.J. Spek - Technisch adviseur

Secretariaat: Mw. D. Rodrigo-Derksen
Stoutenburglaan 8-B, 3836 PB Stoutenburg Noord
Tel.: 0342-45 02 06 E-mail: secretariaatvhr@hetnet.nl

Ledenadministratie en Penningmeester VHR: H. Hoek
Poortersdreef 10, 3824 DN Amersfoort. Tel.: 033-480 69 92
E-mail: penningmeester@reewild.nl

Website en Kenniscentrum: H. van der Wal, redactie
www.reewild.nl www.kenniscentrum-reeen.nl

Webshop: www.reewild.nl
E-mail: penningmeester@reewild.nl

Slijpplaatjes: G.J.M. Koenderink
Lhee 96, 7991 PK Dwingeloo. Tel.: 0521-59 73 56

Coördinator keurmeesters: J. Schoonderbeck
Meidoornstraat 16, 7497 MG Bentelo. Tel.: 0547-29 22 28

Vormgeving: Lenoirschuring, Amstelveen

Druk: Lenoirschuring, Amstelveen

Lithografie: Lenoirschuring, Amstelveen

Contributie: € 30,- per jaar

Bankrelatie: ABN - AMRO Bank
Rekeningnummer 49.70.37.440
t.n.v. Vereniging "Het Reewild" te Amersfoort.

'Capreolus' is het onafhankelijke orgaan van de Vereniging Het Reewild. De weergegeven meningen komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van het bestuur. De redactie behoudt zich het recht voor, elke reactie te korten of te redigeren.

Copy voor 'Capreolus' nr. 72: 10 november 2011
zenden aan redactie van Capreolus:
Rijksstraatweg 46, 3631 AD Nieuwersluis
E-mail: djb.groen-grijs@planet.nl

Foto voorpagina: Jan Huttinga
Overname van artikelen is toegestaan
mits de bron wordt vermeld.

Inhoud

"Raus aus mein Revier"	4
Geitenjacht	9
Zeeland	10
Voor u gelezen	15
Pijl en boog	18
Wanneer en waar ingrijpen	20

Deltaplan reeën

HEBT U OOK WEER ZO GENOTEN VAN HET BUITEN ZIJN TIJDENS DE REEËNBRONST?

Wat is het toch een voorrecht om zittend of lopend door ons mooie landschap de flora en fauna en speciaal het ree te bekijken en dan ook nog het beheer/afschot waar te maken.

Genieten van alles om ons heen, de spanning of die bok zich zal laten zien waarvan wij als beheerder hebben bepaald dat hij uit de populatie weg kan. Maar vooral ook van alles wat je ziet, hoort en ruikt. Hoezo crisis!

Dan vraag ik mezelf wel eens af: ben ik nu aan het beheren of aan het jagen of ben ik gewoon bezig met iets waarvan ik intens kan genieten en dat ook nog noodzakelijk is. What's in a name?

In mijn vorige voorwoord heb ik aangegeven dat de VHR aan het werk moet om het Deltaplan waar te maken. Inmiddels is er al heel wat werk verzet en wordt op dit moment hard gewerkt om in het kader van de nieuw te maken wet Natuur onze ideeën daarin te realiseren. Een beter moment hadden we niet kunnen wensen.

Tijdens onze bestuurdersdag is het Deltaplan dan ook het belangrijkste onderwerp geweest waarover we met elkaar hebben gesproken. Op een speciale Algemene Leden Vergadering, die dit jaar nog zal plaatsvinden, willen wij u als lid op de hoogte brengen van wat dit allemaal gaat betekenen, voor de Vereniging Het Reewild en voor u.

Onder het motto: 'Makkelijker kunnen we het voor u niet maken' willen we onze doelstelling op een verantwoorde en deskundige wijze waarmaken. Wordt vervolgd.

Marien Greep
Voorzitter Vereniging Het Reewild

Leefgebiedbenadering: 'Raus aus mein Revier'

Afgelopen voorjaar verscheen in het Duitse vakblad 'Jaegermagazin' een tweedelig artikel van de wildbiologe en journaliste Gundula Thor met bovengenoemde titel. De kern van het artikel betreft het territoriaal gedrag van reeën. Biologe Thor leidde meer dan 10 jaar onderzoeksprojecten naar reeën in de vrije wildbaan van Duitsland. Gundula Thor is dochter van een bosbeheerder, jager en gepassioneerde hondengeleider zoals het artikel vermeldt. Kortom logisch dat zij inzichten biedt waar we ook in Nederland weer verder mee kunnen in de continue opdracht om de reeën in Nederland duurzaam en planmatig te beheren. Voor de gehele inhoud van het artikel verwijs ik u naar het vakblad, nummers 4 en 5. Een aantal punten worden in dit artikel uitgelicht omdat ze handvatten bieden voor de leefgebiedbenadering die Vereniging Het Reewild gelanceerd heeft in haar Deltaplan reeën.

De wildbiologische vaktermen

Gundula Thor is wildbiologe en dat is op zich al een mooi begrip. Ze studeerde aan de Universiteit van München zoölogie, ecologie en wildbiologie. Deze studierichtingen zijn als volgt te definiëren. Zoölogie: 'dierkunde als discipline van de biologie, waarbij biologie de leer is van levende wezens en levensvormen'. Ecologie: "De leer van de wisselwerking tussen levende wezens onderling en hun leefomgeving'. En wildbiologie: 'de leer van ecologie en beheer van wild en hun leefgebieden als discipline van de biologie'. Tot het wild in deze zin behoren soorten die tot de focus van belangengroepen behoren, zoals: jacht, natuurbescherming, visserij, toerisme, land, bos en waterbeheer. De specialisatie betreft bij Gundula Thor in dit kader de leer van reeën, de wisselwerking tussen reeën, andere soorten en hun leefomgeving en reeën als wildsoort in het kader van de jacht.

De uitleg van deze begrippen is typisch Duitse 'Gründlichkeit', een ieder weet zo wat er bedoeld wordt en waar Thor haar kennis en specialisatie ligt. Deze uitleg van begrippen is ook de basis voor het artikel. Wat wordt er ook al weer bedoeld met een territorium van reeën? Een terechte vraag. Door Thor wordt het als volgt gedefinieerd. Met als resultaat, géén begripsverwarring meer.

WAT IS EEN TERRITORIUM (OOK WEL REVIER GENOEMD)?

Een territorium is een grondgebied dat door een dier exclusief, uitsluitend bezet wordt. De territoriumhouder markeert de grenzen en bewaakt en verdedigt deze tegen soortgenoten en is op het grondgebied dominant. Een territorium ligt doorgaans in de kern van het benuttingsgebied van een dier.

Voor een territorium bepalend is dus het markeren, bewaken en verdedigen waarvoor je dominant moet zijn. De vraag blijft dan wat een benuttingsgebied is.

EEN BENUTTINGSGEBIED, in het Engels 'homerange' of Duits 'Streifgebiet' is het woongebied waar een dier zijn normale levensactiviteiten verricht. Het gaat daarbij om voedselopname, vochtopname, voortplanting en rust. Er is onderscheid te maken in zomer en winterbenuttingsgebieden en jaarrond benuttingsgebieden. Een benuttingsgebied van een dier kan in meer of mindere mate met dat van soortgenoten overlappen en wordt niet tegen soortgenoten verdedigd. De pendelroutes tussen dag- en nachtinstanten en foerageer en rustplaatsen worden tot het benuttingsgebied ofwel woongebied gerekend.

De woongebieden en territoria van reeën vormen tesamen het leefgebied van een (deel)populatie reeën. Hierbij wordt ook wel gebruik gemaakt van het woord reeënhabitat. Dit laatste is echter niet volledig juist. Een habitat is een leefruimte die voor een bepaalde soort geschikt is en dus de noodzakelijke elementen bevat voor het leven en welzijn van die bepaalde soort. Het is daarbij per definitie niet zo dat die soort er dan ook leeft. Om het bij reeën te houden zijn er nog een aantal gebieden in Nederland die wel reeënhabitat zijn maar waar (nog) geen reeën leven of geen reeën meer leven en dus geen leefgebied van reeën zijn. Ook zijn er reeënhabitats die doorkruist worden met barrières als snelwegen en kanalen met steile oevers waardoor een reeën-

habitat uit meerdere leefgebieden van deelpopulaties reeën kan bestaan.

De definities zijn de basis waarmee wij in Nederland reeën zouden moeten beheren. Immers de natuur kan door ons wel beïnvloed worden maar niet gereorganiseerd. Als dus het ree in (hoofdzakelijk door de mens) begrensde leefgebieden leeft en daarin dus haar benuttingsgebied en territoria heeft, dan is dat de basis om de deelpopulaties te beheren.

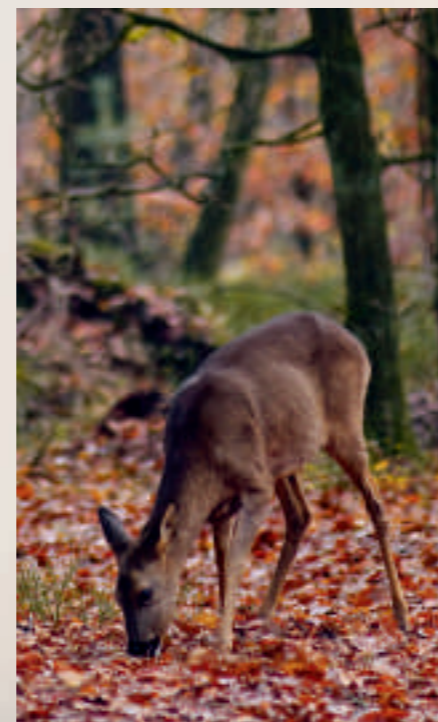
De vervolgvraag is dan of je van grof naar fijn zou moeten werken of andersom. Ofwel is het territorium van reeën bepalend voor het gedrag en de leefwijze van de (deel)populatie of het leefgebied? Gundula Thor geeft op basis van boven-

staande definities in haar tekst de argumenten voor het antwoord.

Zoals we weten vertonen reegeiten geen markeergedrag. Maar hoe zit het met de verdediging van gebiedsgrenzen? Het antwoord daarop is dat reegeiten in verschillende onderzoeksgebieden niet alleen in de winterperiode (waarin reeën in sprongen leven) maar ook in de zomerperiode een overlap in woongebied van 65 tot 90% hebben. De 'einzlgänger' ree vermijdt confrontaties bij deze overlapping door elkaar in tijd en ruimte uit de weg te gaan. De ene geit komt op een ander tijdstip dan de andere in de gebieden die overlappen.

Agressie of tenminste schijnaanvallen van reegeiten komen doorgaans voor. Bekend daarbij is het verjagen van smalreeën en jaarling bokken in het voorjaar voorafgaand aan de zetperiode.

Soms worden ook kalveren van andere geiten een stuk verjaagd en het komt ook voor dat soortgenoten uit het direct zetgebied en opgroeigebied van de kalveren verjaagd worden. Ook vertonen geiten onderling in bepaalde situaties van concurrentie tijdens de bronst agressie naar elkaar. Echter al deze vormen van agressie geven niet voldoende invulling aan het criterium

begrenzen en verdedigen van een stuk grondgebied in de zin van een territorium.

Reegeiten markeren geen grenzen en verdedigen geen gebied en hebben dus op basis van de wildbiologische definitie geen territorium.

Hierdoor is de benadering voor beheer van fijn naar grof dan ook niet mogelijk. Er kan dus wel gestuurd worden op indeling en bezetting van de territoria van bokken maar niet op die van geiten want die hebben geen territoria in de ware zin van het woord. Binnen een begrensde leefgebied overlappen de benuttingsgebieden van geiten elkaar grotendeels zodat een leefgebied niet in te delen is in kleinere eenheden. Bij de veldreeën is het verhaal al compleet anders volgens Thor. Zij staan het gehele jaar in sprongen bij elkaar in het open veld en vluchten bij gevaar in tegenstelling tot het oorspronkelijke gedrag van de 'sluiper' reeën niet meer in bosstukken, houtwallen of singels. Sprake van territoria is bij deze veldreeën na generaties van deze levenswijze ook bij de bokken al niet meer duidelijk te onderscheiden.

Het leefgebied is dus bepalend

Het leefgebied van de (deel)populaties reeën is dus bepalend voor het beheer ervan. Alleen op dat niveau kan invulling gegeven worden aan planmatig duurzaam beheer van reeën en kunnen weloverwogen besluiten genomen worden betreffende het waar en wanneer ingrijpen in de populatie.

Deze gedragskenmerken voor territoria-vorming bij reeën passen naadloos in de nieuwe vorm van beheer van reeën volgens de leefgebiedbenadering zoals beschreven in het Deltaplan reeën van de Vereniging Het Reewild. In een volgend artikel een nadere uiteenzetting van het gedrag van reeën bij toenemende dichtheden in een leefgebied berekend vanuit wildbiologisch oogpunt en de samenhang met de nieuwe vorm van beheer volgens de leefgebiedbenadering.

Geiten hebben per definitie géén territorium

Eelerwoude werkt met passie

aan een mooier
en groener Nederland

Flora en fauna in het vizier

Onze specialisten ecologie, ruimtelijke ontwikkeling en civieltechniek, landschapsontwerpers en rentmeesters werken gedreven aan versterking van natuur en landschap. Samen met u komen we tot praktische, creatieve en effectieve oplossingen. We maken integrale plannen voor ontsnippering, verichten onderzoek naar doelsoorten en nut & noodzaak van voorzieningen, en maken inrichtingsplannen voor ecopassages en faunatunnels.

We zijn goed thuis in natuurwetgeving. We voeren vele natuurtoetsen en habitattoetsen uit. Inventariseren daarvoor beschermde flora en fauna, maken ecologische effectenbeoordelingen en geven adviezen voor mitigerende maatregelen. Ook verzorgen en begeleiden we aanvragen voor ontheffingen of vergunningen. We stellen beheerplannen voor Natura2000-gebieden op. Ook actualiseren we faunabeheerplannen.

Op het gebied van ontwikkelingen werken we aan landschappelijke en ecologische inpassing van infrastructuur en beheer- en inrichtingsplannen voor bos, natuur, water en stedelijk groen. Ook verzorgen we subsidieaanvragen, bestekken, directievoering en toezicht op de uitvoering.

Neem contact met ons op voor een vrijblijvend gesprek.

kleurt het landelijk gebied

www.eelerwoude.nl

Een cursus voor allen die betrokken zijn bij het beheer van reeënpopulaties

De cursus geeft inzicht in de biologie van het ree, de sociale structuur van een reeënpopulatie, de voedselstrategie, het begrip draagkracht, de populatiedynamiek en het verschil tussen bos- en veldreeën. Verder de schadeproblematiek, het wettelijk kader, ontheffingen, vergunningen en aanwijzingen, de relatie tussen reedichtheid en kwaliteit van het leefgebied, het beheer, de selectiecriteria bij het noodzakelijke afschot, hygiëne en hulpmiddelen bij het verzorgen van het geschoten ree. Ook wordt ingegaan op de toekomst van het ree. En er wordt aandacht geschonken aan schietvaardigheid.

De cursus bestaat uit:

- Het cursusboek met DVD
- Visuele ondersteuning (Power Point presentaties)
- 4 cursusavonden en 1 dagdeel schietvaardigheid op schietbaan
- Mondelinge toelichting door een deskundige docent
- Bewijs van deelname

Het is mogelijk na het volgen van de cursus een gecertificeerd examen af te leggen dat in samenwerking met het IPC groene ruimte wordt afgenomen. U kunt zich via de website www.reewild.nl voor zowel de cursus als het examen aanmelden.

Schrijf u nu in via www.reewild.nl

Vereniging Het Reewild

De bronst hebben we gehad. Hoe het komt weet ik niet, maar hij was heel anders dan vorig jaar. Het leek wel of de bokken vroeger aan het drijven waren. Voor 25 juli is waargenomen dat de bokken de geiten al beslagen hebben. De reactie op de toverfiep van Demmel was anders. Lang niet zo spectaculair. Vorig jaar knalden ze in volle vaart het bos uit, de testosteronspiegel op het hoogste niveau. Nu kwamen ze in alle voorzichtigheid, maar ze kwamen wel. Primetime lag wat mij betreft in de eerste week van augustus. 13 augustus lukte het ook nog en de laatste reageerde, stroef weliswaar, maar hij kwam op 18 augustus. Daarna was het echt afgelopen, bij mij en bij collega's die ik sprak.

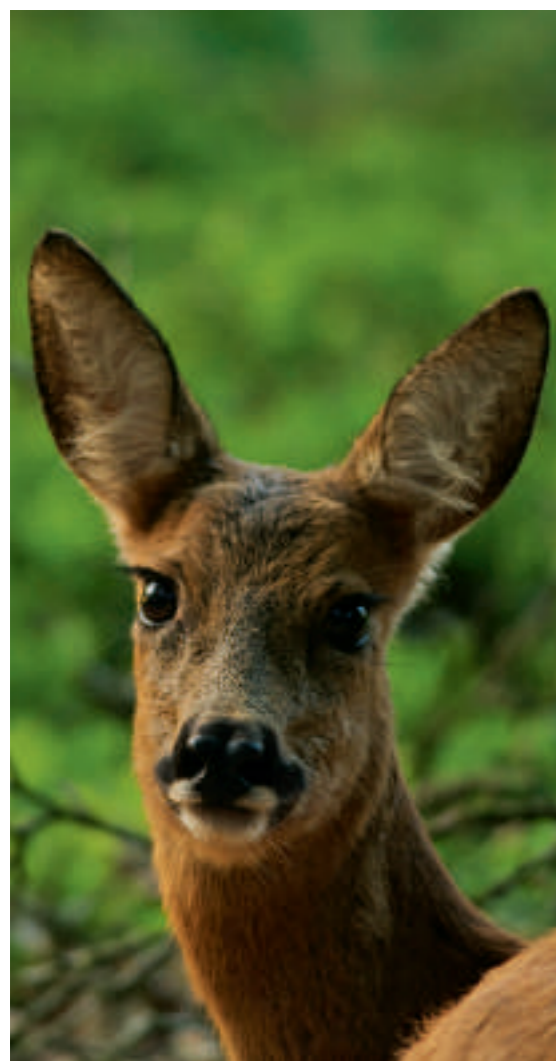
De reebokken gaan in ruste, uitpuffen van de paringsinspanningen en het weggagen van het jonge gespuis. "Nee, zo'n tijd gaat je niet in de koude kleren zitten, poeh". De jacht is over. Even niet meer denken aan die kromme gaffel, dat spitsertje en die grote ouwe, de éénstanger en de 'moordenaar'. Zet de blik op de geiten, het vrouwelijke deel van het reewild. Beheer? En daar zijn we toch mee bezig, vraagt om het beheer van het vrouwelijke wild. Het aantal geiten moet naar beneden. Grijp je daar niet in dan gaat het niet goed met het getalsmatige beheer. Dan zullen de aantallen in Nederland blijven stijgen en straks uitkomen op de geschatte 400.000 over een aantal decennia. En waar ze nog niet zitten, zitten ze dan zeker ook. Met alle gevolgen van dien. Reeën zijn mooi om te zien, maar niet op de autoweg. De toename van ongelukken met reeën in het verkeer is onacceptabel. Met het afschot op de geiten kun je daar wat aan doen. Ken je eigen veld en weet waar de knelpunten zitten. Is er een plek bij de doorkruisende weg waar relatief veel ongelukken gebeuren met geiten, concentreer je daar dan op. Help zo mee die botsingen met de natuur die altijd dodelijk aflopen voor het dier, te voorkomen. Minder geiten in de buurt van de weg, verlaagt het risico van aanrijdingen.

Tijd, periode en plaats met een verhoogd risico wil je voor ogen houden. Rik Schoon geeft in zijn artikel 'Wanneer en waar ingrijpen' een heldere kijk op het beheer. Pragmatisch, efficiënt en vooral goed voor het ingrijpen in gezonde populaties. Afschot is prima, juist van de geiten, maar dan wel op de juiste plaats, in de juiste periode en op de juiste tijd. Succes en waidsmansheil.

de
BOKKEN
krijgen rust

Nu is de tijd
om je druk
te maken
over
het afschot

op
Geiten

Reeënbeheer

Capreolus maakte een uitstapje naar de provincie Zeeland en sprak daar met Lo Polvliet. Bestuurslid van de VHR in de regio Zeeland en Zuid-Hollandse eilanden, vertegenwoordiger van de KNJV in de FBE en gedreven mede bestuurder van de hoefdiercommissie. Lo Polvliet is niet alleen denker en bestuurder, maar meer nog de man van de praktijk. Hij signaleert en draagt middelen aan om tot de oplossing te komen.

Het beheer van reeën is een zaak voor ons allen! Je moet het samen doen, je moet samen de doelstellingen zien te realiseren

Foto: J. Huttinga

www.limpopo.dk **JACHTHUIS LEIMUIDEN** www.diana.dk
 LIMPOPO *Functionele jachtkleding voor de internationale jager* DIANA
 TRAVEL HUNTING TOURS
 Since 1946

Paclite, Camouflage, Tweed of Thermo. Wij hebben het en kunnen u professioneel advies geven over wat het beste is, waar u ook naar toe gaat om te jagen.

Geopend van dinsdag t/m vrijdag van 10.00 – 18.00. Zaterdag van 10.00 – 17.00. Zondag en maandag gesloten

JHL Leimuiden 2451 GG, Tuinderij 15-a ☎ 0172 506593 info@jachthuisleimuiden.nl / www.jachthuisleimuiden.nl

In dat proces mag niemand afhaken Helaas gebeurt dat wel

"Hier bij mij in Walcheren hanteert de provincie een zogenaamde streefstand van 200 stuks. Zo staat het in het fauna-beheerplan*. Hoeveel hebben we er nu in Walcheren? We tellen in alle aangesloten WBE's (inclusief de terreinen van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en die van het Zeeuws landschap) het laatste jaar 16 stuks meer dan het aantal van de streefstand. Iemand bij de provincie stelt dat de aanwas 8 dieren is. Waar dat getal op gebaseerd is, laten we maar even in het midden. Simpel gerekend kom ik tot hele andere getallen. Bij een geslachts-verhouding van 1:1.3 (m/v) lopen er toch 113 stuks vrouwelijke reeën rond die gemiddeld voor een aanwas zullen zorgen van bijna 80 stuks. Maar ja, als je er maar 216 telt en je aan de streefstand dogmatisch blijft vasthouden, dan ontstaan er knelpunten in het getalsmatig beheer. Nog iets wat niet correleert met de streefstand is het aantal stuks valwild. In Walcheren haalden mijn collega en ik het afgelopen jaar 48 reeën van de straat. Landelijk wordt gerekend dat 12% van

het aantal levende reeën sterft door toedoen van het verkeer. Vertaal ik dat percentage naar Walcheren dan zouden we een stand moeten hebben van bijna 400 stuks. Overigens zou dat zomaar kunnen.

Op een rigide manier vast blijven houden aan de streefstand werkt in de hand dat de populaties zullen blijven toenemen en dat dientengevolge de verkeersslachtoffers ook zullen toenemen. Het zijn er nu al veel en het worden er nog veel meer. Bedenk dat we in Walcheren 600 km autoweg hebben waar reeën kunnen en willen oversteken. Dat wordt straks elke dag uitrukken. Niet leuk. Niet voor het dier, want die bekoopt het met de dood, maar ook niet leuk voor de bestuurder. Een ree doodrijden is een traumatische ervaring. Die vergeet je niet licht.

Misschien moeten we andere parameters gaan hanteren. In ieder geval blijven wij er aan werken door betrouwbaar cijfermateriaal te leveren en door de gevolgen van een rigide beleid te motiveren. Praktijk is nu eenmaal anders dan wat vastgelegd is op papier.

Het zijn dus de knelpunten waar wij (en met wij heb ik het over de leden van de hoefdiercommissie) het altijd over hebben met de belanghebbende instanties. En dat zijn uiteraard de provincie, de FBE, terreineigenaren en de wegbeheerders. Een structureel beheer kunnen we in Zeeland niet inzetten, laat staan uitvoeren. We werken er aan, en blijven er aan werken, om de grote terreineigenaren te bewegen beheer te gaan toepassen. Pleeg afschot, doe dat op de juiste manier, op de juiste plaats en je hebt een belangrijk

*de provincie heeft het aantal reeën voor de verschillende eilanden van Zeeland vastgelegd. Dat hadden ze al gedaan in het vorige faunabeheerplan. Zoveel willen, mogen, we er hebben. Het aantal leek correct, dus is het gehandhaafd.

knelpunt voor de provincie weggewerkt. Geen beheer is geen oplossing om de valwildproblematiek terug te dringen. Allerminst! De wegbeheerder, net als wij, vindt het aantal dode dieren op de weg onacceptabel. Al helemaal wanneer de verwachting is dat het toeneemt en buitensporige effecten gaat hebben. Nu is het niet zo dat er helemaal niets gebeurt. Nee. Op de N57 bijvoorbeeld, daar waar hij een natuurgebied doorsnijdt, is in zinvol overleg een dwangwissel gemaakt. De wissel werkt. Het scheelt aanzienlijk in het aantal verkeersslachtoffers. Met name waren op dit traject de damherten de slachtoffers. Maar ja, met 1 dwangwissel los je het probleem van valwild in de gehele provincie niet op. Noord Beverland, Zuid Beverland, Zeeuws Vlaanderen, Tholen, overal steken reeën de straat over. En dat is niet leuk, voor het dier niet en voor de mensen niet.

Structureel beheer helpt, maar dan moet je wel de middelen krijgen. Door uitsluitend de reeën te beheren op de particuliere gronden en de gronden van het Zeelands landschap, maak je het niet makkelijker voor jezelf en de gemeenschap. Toestemming, ontheffingen, dat is wat nodig is. Werken naar een crisismodel en pas maatregelen nemen als het volledig uit de hand loopt, heeft niet de voorkeur van Zeelands hoefdiercommissie en ook niet de voorkeur van de VHR.

Waarom wordt er niet beheerd door de grote terreineigenaren? Is daar een goede reden voor? Iets dat hout snijdt. Het doel?

Eigenlijk is dat er niet. De motivatie ontbreekt. "We doen het gewoon niet. Er gaat niets het bos in en er gaat niets het bos uit." Is dat starheid? Nee, dat kan ik niet zeggen. We hebben een prima contact, we praten, we overleggen en we geven de knelpunten aan. Wij alleen zijn het niet die de knelpunten benoemen, de wegbeheerders benoemen ze evenzo. De feiten spreken voor zich. Niemand kan er omheen. Ja, we verschillen in de maatregelen om de knelpunten op te lossen. Het is als altijd het eeuwige verschil tussen theorie en praktijk, tussen beleid en uitvoering. Geduld, consensus en ook bittere noodzaak zal ons dichter bij elkaar

Als iedereen nu maar begint voor de parochie van het Reewild te praten, dan scheelt dat de helft

brengen. Nog een aantal jaren en we voeren op dezelfde manier en landelijke en provinciale beleid ten aanzien van de fauna uit.

Toerisme wordt ook nogal eens als knelpunt gezien. De toeristen willen niet geconfronteerd worden met jagers die een belangrijke taak uitvoeren voor de gunstige staat van instandhouding van de dieren en daarmee het voorkomen van schade en overlast, zeggen mensen en belangenorganisaties. Is het werkelijk zo of is het een aanname? Is de toerist zo faliekant tegen de uitvoerders van een gedegen faunabeheer? Het valt te betwijfelen. Ze zien de actie niet, ze hebben er nauwelijks weet van en wellicht doen ze thuis in hun eigen omgeving hard mee aan het beheer van wilde dieren. Ook mensen die leven in buitengebieden waar de overlast van wilde zwijnen en ganzen bijvoorbeeld orde van de dag is, genieten in Zeeland een heerlijke watersportvakantie.

Waar we ons wel een beetje zorgen om maken is de decentralisatie van het Faunafonds. Schadebeoordeling en schadevergoeding wordt een taak van de provincie. Het is afwachten hoe er dan gedacht wordt. De hazen gaan anders lopen. We blijven alert en zullen de provincie-

ambtenaren evengoed informeren en ze doordringen van de noodzaak van beheer.

Wat beveel je bijvoorbeeld de grote terreineigenaren aan in het kader van beheer? "Nou, het lijkt ongepast, maar ik wil ze het idee aan de hand doen om de gronden voor de jacht, in ieder geval voor de schadebestrijding en preventie,

weer te verpachten. De vroegere jager/beheerders op de grote terreinen hebben het altijd goed gedaan. Problemen waren er nauwelijks en met de wildstand was het prima voor elkaar. Er was onderhoud en toezicht. Er was een evenwicht. Dat evenwicht is nu weg, ik vind dat die terug moet komen, voor de dieren en voor de maatschappij".

"In Zeeland zijn wij gelukkig met het Deltaplan voor reeën, het zo mooi gepresenteerde toekomstbeleid van De Vereniging Het Reewild. Het zal niet makkelijk worden om de neuzen van heel

Het Deltaplan voor reeën is gepresenteerd als een visie. Hoe willen we straks samenleven met die vele reeën? Daartoe hanteren we begrippen en definities, de uitgangspunten voor invulling van de uitvoering. Het plan gaat lukken, het plan gaat werken. Met een stevige regie en wanneer alle partijen zich achter de uitgangspunten scharen.

Nederland, alle FBE's en WBE's en dan ook nog eens de jagers zelf, dezelfde kant op te krijgen. Maar het dwingt wel respect af om die weg in te zetten. Dat het nodig is, daarvan ben ik wel overtuigd. En met mij een heleboel anderen. Van Zeeland dus alle medewerking. Als iedereen nu maar begint voor de parochie van het Reewild te praten, dan scheelt dat de helft. Daarbij nog meer aandacht schenken aan het produceren van valide gegevens. Gegevens waar overheid waarde aan mag hechten, waar beslissingen op genomen mogen worden, daar gaat het om. Wij willen dat en wij kunnen dat, in het belang van de reeën en in het belang van onze leefomgeving. Niet praten, maar doen. Zeeland is er klaar voor!"

Met 1 dwangwissel los je het probleem van valwild in de gehele provincie niet op!

"We doen het gewoon niet. Er gaat niets het bos in en er gaat niets het bos uit."

Reeën Toekomst in Nederland

60-Jarig jubileum. Nieuw standaardwerk. Historie en Toekomst. Schitterend verpakt in rijk geïllustreerd boek. Verbazingwekkende foto's. Het is kijken, lezen, leren en genieten.

Bestel nu!

via de webwinkel
www.reewild.nl/webwinkel

Het 5-stappenplan voor snelle levering.

1. registreren,
2. inloggen
3. bestellen
4. bevestigen
5. betalen

Binnen 14 dagen in huis

Prijs: Leden € 35,-
Niet-leden € 50,-

Reeën

Toekomst in Nederland

Vereniging Het Reewild

Voordeel € 20,-

Nog geen lid van de Vereniging Het Reewild? Nu is de gelegenheid. Investeer mee in het welzijn van de reeën in Nederland. Voor slechts € 10,- meer, dus € 60,- heeft u het schitterende jubileumboek in huis en u bent tevens lid van de vereniging voor 1 jaar. Jaarcontributie is € 30,-

Door Jan M. Smit

Wild und Hund, 7/2011

Wat gebeurt er allemaal onder de bast? Pavel Scherer vertelt er iets over. De bast zorgt voor bescherming en voeding voor het nieuw te schuiven gewei. Door de dikte van de bast zou je kunnen denken dat er een kapitaal gewei onder zit, maar schijn bedriegt. Na het vegen blijft er van het optische volume van het gewei niet meer over dan 40%. Zo kun je denken dat die kapitaal opgezette zesender kennelijk door de buurman is geschoten, omdat je dat schriek opgezette geveegde zesendertje nauwelijks herkent. Tijdens de bastvorming is de rozenstok poreus en gemakkelijk breekbaar. Na het vegen wordt dat snel veel sterker en kan dan gemakkelijk tegen een stootje. Geknikte geweivormen ontstaan dan ook meestal voor het vegen. Het gewei onder de bast groeit alleen aan het uiteinde, net als bij een boom. Dat heeft Pavel onderzocht door roestvrij stalen schroeven 3,5 cm uit elkaar onderaan in het bastgewei te draaien (het gewei is gevoelloos) en na het vegen opnieuw te meten. De uiteinden van het bastgewei zijn buig-

zaam en verharden langzaam. De bast wordt minder werkzaam door de verhoging van het testosterongehalte en op het laatst heeft het geen functie meer en laat los van het gewei. Dat is de tijd van het vegen. "De bok veegt niet omdat hij zo nodig van de bast verlost zou moeten worden, maar hij doet dit met vreugde vanwege het markeren van een territorium. Dus geen oorzaak als een jeukende bast, want de bast is gevoelloos geworden en dan jeukt het ook niet meer". (Redactie: dit is een uitspraak van Pavel Scherer. Of het op waarheid berust is de vraag. Een edelhert bijvoorbeeld hoeft op vrolijk geweivegende wijze geen territorium te markeren. De geurklier tussen de rozen zet tijdens het vegen een secreet af dat belangrijk is voor de markering van een reebok zijn territorium)

Wordt er geveegd, dan zitten er nog bloedresten aan het gewei. Deze oxideren snel aan de lucht en met door het vegen vrijkomende plantensappen verkleurt het aanvankelijk lichte gewei in enkele dagen tot weken tot de zo bekende donkere kleur. Wolfram Osgyan bericht over een nieuwe

halfautomaat, de Sauer303GTI. Met terugslagrem, duimgatkolf, picatiny montage mogelijkheid, korrel en vizier. Minder terugstoot, minder mondingsvuur, snellere schoten, zo luiden de beloftes. Herladen werkt op gasdruk. Aardig is een overzichtje, waarin door het nemen van foto's wordt aangetoond dat zonder rem de opslag 5 cm is en met rem maar 3 cm. Dat is dus bijna de helft minder! Hierdoor kun je beter door het schot kijken en beter zien wat de schottekens zijn. De terugstoot wordt met rem eveneens eenderde minder.

De indruk van minder mondingsvuur ontstaat omdat een deel van de vlam door de mondingsrem in meer richtingen wordt verspreid. De totale doorsnede van die vlam, zo leren enkele foto's, wordt met een rem kleiner dan zonder rem, maar de 'hoeveelheid' vlam blijft nagenoeg gelijk. Het lawaai wordt echter oorverdovend, letterlijk, dus een gehoorbeschermer is altijd op z'n plaats.

De plaats van het gemiddelde trefpunt van een groep ligt 4 tot 7 cm anders met en zonder rem. De grootte van de groepen was gemiddeld 3,5 cm en dat is mooi.

Foto: J. Huttinga

Handelsonderneming Henny van Ommeren B.V.
Business Park Stein 301 6181 MC Stein (L) . Tel. 046-436 05 35

33000 artikelen
voor bedrijf en industrie

Dat wordt dus een kwestie van een goede patroon uitzoeken en een keuze tussen of de rem laten zitten, of weten welk trefpunt je krijgt met dat ding erop of eraf. Op- en afschroeven gaat snel en probleemloos. Het aanzicht van de buks volgens de foto's is strak en met weinig verdikkingen op kolf en voorhout. Het duimgat verzekert een vaste greep. Keep en korrel kunnen mij nooit bekoren, maar de oploop naar de keep van meer dan een decimeter lijkt wat overdreven, maar zal goed zijn voor een bewegingsjacht. Wat is duur? Voor 3300 euro heb je twee half-automaten van een ander merk!

Wolfram test ook een nieuwe richtkijker van Zeiss, de 3-12x50 Duralyt. Eveneens in een vergelijkbare uitvoering worden de 1,2-5x36 en de 2-8x42 geleverd. Prachtige kijkers, alle om en nabij de duizend euro. Het richtraster is een nummer 60 van Zeiss, natuurlijk met dimbaar lichtpunt. Raster nr. 6 kan ook geleverd worden. Het ligt in het tweede beeldvlak (dichtbij het oculair) en de afmeting van het raster verandert niet met in- of uitzoomen. Oogafstand 9 cm (met bril iets minder), ruim een halve kilo zwaar en met veel technische verfijningen die bekend zijn van Zeiss. Gezien de prijs/kwaliteitverhouding nadere informatie waardig.

Deer, voorjaar 2011

Vaak wordt gesproken over de interactie tussen het ree en andere hoefdieren. Francesco Ferretti en anderen onderzochten dit fenomeen tussen ree en damhert. Als controle keken ze ook naar de interactie met het wild zwijn, dat tegenwoordig ook redelijk veel in Zuid-Engeland voorkomt. Het blijkt dan dat vooral in de maanden in het voorjaar de meeste verstoring optreedt vanwege het damhert. De

reeën zijn bedacht en trekken tijdig weg wanneer een dam zich laat zien. In een aantal gevallen toont de dam een agressie jegens het ree. Opvallend is dat met de aanwezigheid van het wilde zwijn het ree in circa 80% gewoon blijft foerageren, terwijl dat met een dam nog slechts 20% is. Reeën en dammen zitten elkaar dus duidelijk in de weg. De onderzoekers schrijven dat toe aan het feit dat de reeën in het voorjaar en zomer meer behoefte hebben aan rust en eiwitrijk voedsel waarbij de vetreserve slechts een onbeduidende rol speelt. De dammen prefereren hetzelfde voedsel als de reeën en tonen een overlevingsstrategie waarbij ze de overerfde neiging hebben om de voedselreserves veilig te stellen. Vermeerdert de dammenstand, dan zien we een significante achteruitgang van de reeënpopulatie.

Hugh Rose kaart de discussie aan tussen loodhoudende en loodvrije kogels. Mede vanwege een mogelijke loodgehalte in het bloed wordt de volkoperen kogel (in Engeland ook wel all copper bullet - ACB genoemd) door ervaren jagers nu meer gebruikt om te onderzoeken of de werking inderdaad beter zou zijn op grofwild. De onderzoeker stelt dat het gewicht van de ACB lager gehouden kan worden, maar dat de snelheid hoger zou moeten zijn dan een kogel met lood. Rose stelt dat het ricochetgevaar groter kan zijn. Daarover doet de DEVA nu een onderzoek dat binnenkort gepubliceerd wordt. Verder lijkt de prijs van de patronen een klein probleem te vormen, maar dat kan in de praktijk, gezien de aantallen te schieten wild, geen groot probleem vormen. De onderzoeker pleit voor meer terugmeldingen.

(Het is natuurlijk verheugend dat zelfs in UK de VKK doordringt, maar het zou toch niet zo gek zijn indien de tegenwoordige

stand van zaken in de overwegingen betrokken wordt. Er is zeer veel ervaring met de VKK's opgedaan in de VS en dat wijst op een prima werking, waarbij een verhoogde snelheid als niet noodzakelijk wordt ervaren - JMS)

Wild und Hund, 9/2011

Wolfram Osgyan vertelt, waar het bij jaarlingen op aán komt. Hij geeft enige voorbeelden van bokkalveren van dezelfde geit, die alle een heel verschillende opzet tonen. Zo kwam een jaarling binnen met een fors zesender-gewei, een fors gewicht en aangesproken als een goede oudere zesender. Terwijl zijn broer maar een heel gewoon gaffeltje had opgezet. De jaarlingen hielden zich op in hetzelfde leefgebied en hadden het geluk door de territoriumbokken getolereerd te worden. En dat doen die oudere bokken alleen indien de jaarlingen tot dezelfde familie behoren en zich terughoudend opstellen wat betreft hun territoriumaanspraken. Jaarlingen met een dunne gewei-opzet zouden eerder geschoten moeten worden dan jaarlingen met veel massa onderin. Ook de afmetingen van het dier spelen een rol. Zijn ze duidelijk kleiner dan normaal, ook dan komen ze voor afschot in aanmerking. Je kunt ook een jaar wachten om te zien hoe een bepaalde jaarling zich verder ontwikkelt. Op die manier zou je wel eens mooie kapitale bokken over kunnen houden!

Wild und Hund, 11/2011

Een geurdrukker. Kristofer Hansson was benieuwd of geuronderdrukkende kleding inderdaad zou werken. Hij testte daartoe het Amerikaanse Scent-Lok, dat kleding maakt met koolstof, dat de lichaamsgeur kan onderdrukken. Allemaal wel leuk,

maar kort voor de jacht moet je eerst douchen met speciale zeep en shampoo met colloidaal zilver, anders werkt het geheel onvoldoende. Dan kun je met die kleding ongeveer 40 uren de lichaamslucht onderdrukken. Hij nam proeven door boven de wind een voerplaats voor varkens te naderen en inderdaad, tot op 10 meter geen vluchtgedrag van de dieren. Zo kon hij ook reewild met de wind achter tot op korte afstand aanbensen. Hij kon op die manier drie zwijnen schieten op zeer korte afstand.

(Het lijkt me leuk om eens wild van dichtbij te observeren, maar gezien alle voorbereidingen lijkt het me niet echt praktisch... JMS)

In dezelfde W&H maakt Wolfram Osgyan melding van de nieuwste Merkel, met eenvoudig te verwisselen lopen (Merkel past een hevel-draaicconstructie toe) en een grendelkop, die uitgenomen kan worden. Dat is een extra veiligheid tegen diefstal. Hij probeerde het wapen op nauwkeurigheid en dat liet niets te wensen over: gemiddeld tussen de 22 en 29 mm, vijf schoten op 100 meter! En de prijs valt mee: €2.450,-.

Wild und Hund, 13/2011

Het territorium van de geit. Andreas David doet verslag van onderzoekingen. De term 'territorium' dient niet verward te worden met de actieradius of de afstanden die een geit in een leefgebied wel eens zwerfend aflegt. Iedere reeën-jager weet dat een gezinsverband blijft bestaan tot in het late voorjaar, daarna wordt de geit onrustig, zoekt een specifiek gebied op waar het de kalveren wil zetten en tolereert dan niet of nauwelijks meer de smalreeën en jaarlingen van de gezinssprong. David komt tot de conclu-

sie dat dit een onbewuste drang is om het jonge nageslacht te laten merken dat die voor een eigen leefomgeving dienen te zorgen en de geit niet meer in de weg mogen zitten. Je zou kunnen zeggen dat de geit daarmee in zekere zin haar 'territorium' om de kalveren te zetten afbakent. Vreemd is, dat toch een andere volwassen geit in de buurt wel getolereerd wordt, daar soms wel vijf kalveren gevonden worden in een grasvlakte van nauwelijks een hectare groot. De veronderstelling dat een geit een eigen territorium zou hebben lijkt min of meer zinloos, daar de geit de eigen kalveren de eerste drie weken niet herkent. Dat blijkt ook omdat de kalveren hun eigen zitplaats bepalen waar ze zich drukken en zich daarbij weinig van de aanwezigheid van welke geit dan ook aantrekken. Zo kunnen kalveren van hetzelfde nest honderden meters uit elkaar liggen. Krijgen die kalveren honger, dan lokt hun fiep een geit naderbij en die laat zich zogen, zelfs ook door andere kalveren van drie tot vijf weken oud. De geur van die kalveren is nauwelijks aanwezig, wordt niet als specifiek door de moedergeit ervaren. Kalveren hebben de neiging om tot vijf weken een ander ree te volgen, de eigen geit, een smalree, een spitsier of zelfs een volwassen bok! Zo kan het voorkomen, dat kalveren zich een andere geit als familie toe-eigenen en daardoor is het mogelijk dat een geit die bijvoorbeeld maar één kalf gezet heeft, vijf weken later met drie kalveren rondloopt, daarbij de indruk gevend dat die geit die twee kalveren gezet had, 'gust' zou zijn. Dient afgeschoten te worden, denkt de slim geachte jager dan...

Na vijf weken stabiliseert de gezinssprong tot een hecht geheel en ze verlaten elkaar niet meer.

Al met al is het minder juist te veronderstellen dat een geit een 'eigen' territorium zou verdedigen, het is meer een zoeken

naar een veilige plaats om te zetten en daarbij worden andere volwassen geiten getolereerd, die 'als dank' diensten aanbieden!

Deer, zomer 2011

Hebben we in Duitsland en Nederland te maken met nogal strenge regelgeving aangaande het vervoer van jachtgeweren, in Engeland en Schotland zijn ook behoorlijk strenge regels aangaande het dragen van messen. Een knipmes mag over het algemeen wel, mits het blad niet langer is dan 76 mm. Het vouwmes wordt echter als een vast mes beschouwd indien er een zekering op zit tegen het ongewild dichtklappen en dan mag je het weer niet bij je hebben.

Je mag een mes dragen, ook met een blad langer dan drie inch, indien redelijkerwijs aangetoond kan worden dat je het voor je bezigheden nodig hebt. Vissen en jagen gelden als goede redenen. Een jager kan van en naar zijn jachtveld, als hij voor de jacht nog even zijn hond uitlaat in een gebied dat ook toegankelijk is voor het publiek, moeilijkheden verwachten. Met de auto (of anderszins) op weg naar huis of jachtveld geeft bij politiecontrole geen problemen, mits je aan kunt tonen dat je gaat jagen of gejaagd hebt. Maar let op: indien je onderweg stopt om in een wegrestaurantje een hotdog of een ijsje te kopen en het publiek meldt de aanblik van een mes aan je riem, dan zijn de rapen gaar. Je kunt opgebracht worden, want op dat moment was je niet gerechtigd om een mes te dragen.

In de praktijk zal het meestal wel meevalen, maar er zijn scherpshijpers, ook onder het politiepersoneel. Er gaan veel Nederlandse jagers naar Schotland om te jagen, een gewaarschuwde jager telt voor twee!

jan1.smit@wxs.nl

'ROBIN HOOD' IN JAGERSLAND

Iedereen heeft iets met pijl en boog schieten. Iedereen zou graag een Robin Hood willen zijn. De armen helpen, tegen het kwaad strijden en de pijl zo perfect weten af te schieten dat de ene pijl de andere splijt. Wat zou nu mooier zijn dan in de huidige tijd op jacht kunnen gaan met de pijl en boog. Net als Robin, net als de indianen. Vroeger speelden we toch cowboytje en indiaantje, de eerste met de revolver en de laatste met de boog.

We leven niet meer in de tijd van Robin, King Arthur, Winnetou en Old Shatterhand. De pijl en boog bestaat nog wel, maar dan alleen als sportwapen. (De Nederlandse handboogschutter Wietse van Aalten heeft bij de Olympiade van Sydney zelfs een bronzen medaille gehaald). Is het verantwoord om op jacht te gaan met pijl en boog? Lastige vraag vinden wij. Ja, die Amerikanen doen het. Maar wij niet. Nee, wij hebben onszelf een andere mores aangeleerd. Met pijl en boog is het niet weidelijk en buiten dat, het is bij de wet verboden. Hoezo niet weidelijk? Daar wil ik nog wel een discussie voor op touw zetten. Ik heb het voorgelegd aan Hauke Bruhn, meer bekend onder zijn marketing naam Max Hunt. Het laatste weekend van augustus sprak ik hem op het buitenevent 'Groene Dagen' in Ochtrup (D). Leuke, compacte en gezellige beurs en goed georganiseerd. Terug naar Max Hunt. Grote sterke vent, scherpe ogen, strakke blik, direct, maar ook heel vriendelijk en vol passie. Een goed geplaatst schot met de pijl en dat is bij reeën natuurlijk op het blad, is net zo dodelijk en ook net zo snel dodelijk als een kogelschot. Zeker, de impact in Joules is minder, alleen van de klap valt een beest al om. De punt van de pijl bestaat uit 3 scheermessen, die met een snelheid van 110 meter per seconde

(50 ponds compound-boog) het blad van het ree treffen. Meestal gaat de pijl er dwars doorheen. De belangrijke aderen en slagaderen zijn doorsneden, de bloeddruk valt ogenblikkelijk weg, het dier raakt in shock en valt om en binnen een fractie van een seconde is het dier gestorven. "Leg mij maar uit wat het verschil is met een kogel, zegt Max Hunt?" We zijn zo gauw geneigd om te zeggen, "dat doe je toch niet, het is niet weidelijk". Is dat nu omdat het zo is of is het rigide vasthouden aan een zogenaamd geldende conventie? Zeg het maar. Ik denk het laatste.

Je wilt het dier benaderen tot op 15 meter

Wat is de afstand waarop je op een ree, hert of wild zwijn schiet? Nou, zegt Max, alle reeën en dat zijn er inmiddels enkele honderden die ik met de pijl en boog heb geschoten waren binnen 15 meter. Ja, dat maakt mij wel een beresspecialist. Alle jagende boogschutters zijn dat. Op 80 meter of nog verder schiet je niet. Het schot wordt dan veel te onzeker. Je zou het dan kunnen vergelijken met

schieten met de kogel op 300 meter en verder. Schiet je een pijl horizontaal af dan ligt hij op 80 meter echt in de grond, onder een hoek van 45 graden gaat hij wel 400 meter ver. Ik bedoel hier maar mee, je zult wel moeten bersen. En wil je succesvol jagen, dan zul je dat vak moeten gaan beheersen.

Later in een volgend artikel kom ik daar op terug.

Not in my backyard

Waarom staan we zo argwanend, zo negatief, tegenover het jagen met de pijl en boog? Die gekke Amerikanen doen het. In Amerika prima, dus 'not in my backyard'. Bedenk dat het in Europa is toegestaan in Denemarken, waar Max Hunt vandaan komt. In Spanje, Italië, de Oostblok landen. Sinds kort ook Finland. En Hunt's buurland Zweden geeft volgend jaar ook toestemming. Duitsers gaan in het buitenland op jachtboogvakantie. Hoe lang duurt het nog voordat het in de verschillende Bundeslanden is toegestaan? Waarschijnlijk niet zo lang. Bij ons? Ik weet het niet. Je moet er mee leren omgaan. Technisch is er niets dat ons tegenhoudt. Weidelijkheid, problemen bij nazoek, hygiëne, wildschade, het scheelt nul komma nul met het kogelschot. Op een aantal punten is de pijl zelfs beter. Houd voor ogen dat de afstand heel dichtbij moet zijn, je een perfecte berser moet worden en dat je gaat oefenen met de boog. Denemarken bijvoorbeeld verplicht je een speciaal jachtexamen af te leggen en je vaardigheid met de boog te tonen. En daarbij is het

Foto: J. Huttinga

verplicht elke vijf jaar het examen opnieuw te doen. Dit is iets dat voor het schieten met de kogel misschien ook wel zinvol is om te verplichten in Nederland. Er wordt over gesproken, heb ik gehoord.

Jarenlang hebben we het dragen van camouflage kleding verguisd. "Je gaat niet als een Rambo verkleed het veld in". Hoe denken we daar nu over? Die kleding is niet meer weg te denken en we vinden het volstrekt normaal en zien er de voordelen voor het efficiënt uitvoeren van het beheer van in. Zo zal het met de pijl en boog ook gaan, denk ik. Het is een trend die zich inzet. Oude conventies houden het een tijd tegen, maar uiteindelijk gaat het toch gebeuren. Waarschijnlijk ook in Nederland. Over de technische zaken en de toepasbaarheid van deze jachttechniek voor het beheer van reeën en ander grofwild in Nederland zal Capreolus in komende nummers berichten. Het is een leuk onderwerp. Misschien is het 't oergevoel en de 'Robin Hood'-sfeer dat het onderwerp jagen met pijl en boog zo leuk maakt.

Note:

De redactie nodigt jullie graag uit ervaringen over de jacht met pijl en boog uit te wisselen. Jouw kijk op het fenomeen wil je misschien wel delen met je collega-leden van de VHR. Vinden jullie jagen met de pijl en boog weidelijk of onweidelijk? Schrijf het de redactie. We zetten er een zinvolle discussie voor op. Ons forum is Capreolus. Schrijf de redactie: djb.groen-grijs@planet.nl

Wanneer en Waar ingrijpen zijn belangrijk bij het beheer van Reeën

Foto: J. Huttinga

In het laatste artikel van mijn hand heb ik geschreven over het onderzoek naar het voorkomen van valwild binnen de provincie Utrecht. Uit de langjarige reeks van valwildcijfers¹ van de Stichting Valwild kon een patroon worden afgeleid, namelijk wanneer en waar de aanrijdingen zich het meeste voordeden. Deze cijfers voor de provincie Utrecht staan niet op zichzelf, ook in de provincie Gelderland bleek een zelfde patroon te worden gevonden. Sterker nog, ook buiten Nederland werd dit patroon gevonden. Engeland, Schotland, Italië, en Duitsland kennen ook patroon van wanneer en waar aanrijdingen plaatsvinden.

Ik roep omwille van de duidelijkheid nog even een aantal zaken in herinnering die in het vorige artikel zijn beschreven:

1. Het aantal aanrijdingen is gekoppeld aan de dichtheid van het aantal reeën
2. Van september tot maart worden meer geiten dan bokken doodgereden
3. Van april tot augustus worden meer bokken doodgereden
4. De piek van aanrijdingen vinden, uitgaande van een uurverdeling, plaats tussen 18.00 – 01.00 uur. Hier kunnen we als reeënbeheerder helaas weinig aan doen, dat is meer een zaak voor de wegbeheerder
5. Er zijn plekken in het landschap aan te wijzen waar meer aanrijdingen plaatsvinden dan je op basis van toeval zou verwachten

Voor de punten 2. en 3. geldt dat ze gedrags gestuurd zijn. Bij de aanrijdingpiek van de bokken gaat het met name om aanrijdingen met jongere, niet territoriale bokken. Dit verschijnsel doet zich met name voor omdat deze dieren niet worden getolereerd door de oudere, territoriale bokken. Deze jonge bokken worden in het voorjaar en in de aanloop naar de bronst door iedere oude bok uit het territorium verdreven. Ze worden keer op keer

¹ met valwild wordt hier eigenlijk het aantal aanrijdingen met reeën bedoeld. Ik weet dat de term valwild veel breder is en bijvoorbeeld ook dood door ziekten betreft, maar ik hoop dat u mij vergeeft dat ik de term valwild in dit artikel alleen even gebruik voor de aanrijdingen met reeën.

door het landschap 'gejaagd', waardoor ze vaak ook op de weg terechtkomen. De beheerder van een veld weet meestal wel waar de oudere bokken staan en weet dus waar zij hun territorium hebben. In deze periode heeft het zin om het bokkenafschot te plegen in de jongere klasse om zo te voorkomen dat veel van deze dieren op de weg eindigen. Het is dus zaak om zo vroeg mogelijk te beginnen met het realiseren van het afschot van de mannelijke kalveren (de potentiële jaarlingen). Is een gebied echter geheel afgedekt met oude territoriumhouders (vaak een groot territorium en minder verdraagzaam) dan kunnen die ervoor zorgen dat alle niet dominanten eruit worden geschopt. Er kan dan overwogen worden om een of meerdere territoriale bokken te schieten.

Auto mag geen beheerder worden van reeën

Dus zo maar 'rücksichtslos' jonge bokken schieten? Nee natuurlijk niet! Al blijft hier wel het credo gelden "Zahl vor Wahl". Met voldoende kennis van het veld kan er maatwerk worden geleverd. Ieder veld is wat dat betreft weer anders en moet diensgevolge ook weer anders worden beheerd. Blijft het feit dat in deze piekperiode het zwaartepunt van het afschot moet worden gelegd op de jong, niet territoriale e bokken. Juist als we die jonge bokken op zien duiken op plaatsen waar we ze eerder nooit zagen. Een waarneming steeds op een andere plek is meestal al het teken dat ze van hot naar her zijn gejaagd door de oudere territoriale bokken. Op gevaarlijke plaatsen langs wegen is het zaak dat de beheerder het risico van aanrijdingen probeert te verminderen, een zich daar ophoudende jonge bok kun je dan ook beter uit de populatie nemen. Anders wordt de auto de beheerder van onze reeën!

Voor de oudere bokken geldt dat we vlak voor en tijdens de blattjacht in de bronst en na de bronst onze slag kunnen slaan. Maar, nogmaals, er is niets op tegen een oudere bok al vroegtijdig te schieten om een territorium vrij te maken om verdere onrust te voorkomen. De jonge bokken zijn tijdens de bronst sowieso heel achterdochtig op de fiep, bang als ze zijn om

Foto: J. Huttinga

door de territoriumhouder uit het veld geslagen te worden. In die periode kan het zwaartepunt op de oudere bokken worden gelegd.

ferie van deze wegen liggen, waarbij hot-spots extra aandacht verdienen. Maar we weten óók dat er plekken zijn waar de kans op een aanrijding veel groter is dan

te meer reeën, des te meer aanrijdingen je mag verwachten. Ik heb er in Capreolus wel vaker voor gepleit, zorg dat het afschot wordt gerealiseerd. Het is aan een

'Rücksichtslos' jonge bokken schieten? Nee natuurlijk niet!

De bronstperiode betekent een energie verlies, ook bij de geiten

De aanrijdingpiek bij de volwassen geiten ligt heel anders. Geiten komen op de weg terecht omdat ze hun verloren gegane energie weer bij moeten eten, en de zorg hebben voor het kalf. Hoe hier te beheeren? Hier geldt dat we ons geitenafschot realiseren op die plekken waar zich gevaarlijke situaties met het verkeer voor kunnen gaan doen. Het is zaak dat we met name in de periode dat de aanrijdingen zich voordoen onze ogen goed openhouden voor geiten die langs de weg gaan lopen. Maar, ook hier geldt: maatwerk!

elders. Zorg dus dat je daar je aandacht op houdt. Zo is het bijvoorbeeld leuk om midden in het veld, ver weg van alle wegen en in alle rust, stilte en natuurschoon, het afschot te realiseren, maar de vraag is of je met het afschot dáár problemen op bijvoorbeeld de provinciale weg voorkomt. Ik durf te stellen dat afschot ver weg (en hoe ver dat is, is veldafhankelijke; dat weet u als beheerder van uw eigen veld veel beter dan ik) van de weg weinig zoden aan de dijk zet als het gaat om het voorkomen van aanrijdingen of schade aan landbouwgewassen om maar eens iets anders te noemen.

ieder zelf om te beslissen met behulp van welke criteria je dat doet. Wel of geen zesenders, wel of geen bokken jonger dan vijf jaar. U mag het gelukkig allemaal zelf uitmaken, maar als de gekozen criteria het getalsmatige beheer frustreren, dan kom je geen steek verder in het voorkomen van verkeersongevallen met reeën. Mijn credo is en blijft dan ook: het maakt niet uit wat de eigen criteria voor afschot zijn, maar zorg in ieder geval dat je het afschot realiseert. Alleen schadebestrijding in een (te) hoge populatie zal weinig zoden aan de dijk zetten. En tegen de ontheffingverlenende provincies zou ik

Foto: J. Huttinga

Voor de vrouwelijke kalveren en smal-reeën geldt eigenlijk hetzelfde als voor de bokkalveren en de jaarlingen; zorg dat je dat afschot zo snel mogelijk realiseert om problemen te voorkomen. In wezen kan voor deze groepen dieren een en dezelfde afschotperiode worden gebruikt.

Wat houdt dat maatwerk dan in?

We weten inmiddels welke reeën wanneer de meeste kans maken te worden doorgereden. Het zwaartepunt van het toegewezen afschot moet dus in de peri-

Mag je daar dan geen afschot plegen? Natuurlijk wel, maar niet alléén daar. Hou altijd een oog open bij wegen en schadegevoelige percelen en dan met name in de gevaarlijke tijd. Pas dan kun je stellen dat je maatwerk levert.

Populatiebeheer is ook aantalsregulatie

Ik kom daar mee terug op het eerste punt dat we aangaven: het aantal aanrijdingen is gekoppeld met de dichtheid van het aantal reeën. In normaal Nederlands: des

willen zeggen: hou nu toch eens op met het toekennen van quota waarin ook het valwild is opgenomen. De beheerder heeft dat valwild niet in de hand en mag daar niet op worden afgerekend. Doe je dat wel, dan realiseert de beheerder zijn afschot niet omdat hij rekening gaat houden met eventueel valwild dat er nu nog niet is maar wellicht nog gaat komen en dat door de provincie met zijn/haar quotum wordt verrekend! En die angst bij de beheerder is terecht, want er zijn er voor minder op het matje geroepen.....

KLEINE VERREKIJKER. GROTE PRESTATIE

DE NIEUWE CL COMPANION 30. STEEDS VOOR HET GRIJPEN

Succes in de jacht en kennis van de natuur zijn gebaseerd op een rijke schat aan ervaring. Generaties delen waardevolle momenten met elkaar. Tijdens deze ogenblikken rijpt het begrip en wordt de blik aangescherpt. Daarvoor is een verrekijker nodig. Hij is niet alleen deel van uw uitrusting, hij wordt ook uw vaste begeleider. De CL Companion is steeds bij de hand.

ALTIJD

de compacte constructie, het lage gewicht en de eenvoudige bediening maken de kijker gebruiksvriendelijk voor iedereen

GOED ZIEN

de hoogwaardige, legendarische kwaliteit van SWAROVSKI OPTIK zorgt voor een onvergetelijke kijkervaring

ER GOED UITZIEN

de kijker ligt comfortabel in de hand dankzij een ergonomisch uniek productdesign

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI OPTIK BENELUX
Tel. 0800/022 19 63, Fax 0800/022 13 93
(Nederlandse nummers)
info@swarovskioptik.be
facebook.com/swarovskioptik

SWAROVSKI
OPTIK

HEMKER & BEKKING

de winkel voor de buitenmens

H&B
herfst-
special

NIEUW!

Daytona Classic Jacket

Tot in detail afgewerkte klassieke allround jas.
Geruisloos, warm en met ruim voldoende zakken.
Wind- en waterdicht. Olijfgroen. Maat 48 t/m 64

€ 229,-

NIEUW!

Daytona Classic Trousers

Goed dragende en prettig zittende jachtbroek.
Warm, en prima bestand tegen een stootje.
Wind- en waterdicht. Olijfgroen. Maat 46 t/m 62

€ 125,-

NIEUW!

Daytona Classic Bodywarmer

Goede pasvorm. Ook praktisch als schietvest.
Twee opzetzakken en twee steekzakken.
Waterafstotend. Olijfgroen. Maat 48 t/m 64

€ 99,⁹⁵

■ NIJVERHEIDSTR. 5 7391 ZT TWELLO © 0571 276552 ■ BROUWERSSTR. 25-A 5741 CL BEEK EN DONK © 0492 553460 ■ WOLDMEENTHERAND 11 8332 JE STEENWIJK © 0521 521430
■ WEBWINKEL : WWW.HEMKER-BEKKING.NL ■ OPENINGSTIJDEN VINDT U OP WWW.HEMKER-BEKKING.NL ■ STUUR UW E-MAIL NAAR TWELLO@HEMKER-BEKKING.NL